

EY European Attractiveness Survey: Investițiile straine directe în Europa scad pentru prima data de la pandemie

Investițiile straine directe (ISD) în Europa au scăzut în 2023 cu 4% față de 2022 și cu 11% comparativ cu nivelul înregistrat în 2019, chiar înainte de apariția pandemiei COVID-19, potrivit ediției 2024 a studiului anual [EY European Attractiveness Survey](#), cea mai aprofundată și îndelungată analiză anuală a ISD în Europa.

Franța, Marea Britanie și Germania continuă să atragă cea mai mare parte a investițiilor straine directe și își păstrează primele trei locuri, reprezentând aproximativ jumătate din totalul proiectelor. Proiectele ISD au scăzut cu 5% (1.194 de proiecte) în Franța și cu 12% în Germania (733). Marea Britanie a contrazis această tendință și a devansat Germania urcând pe locul al doilea, cu o creștere de 6% a numărului de proiecte (985).

În ciuda speranțelor că investițiile straine directe în Europa își vor reveni după pandemie, creșterea economică lentă, inflația galopantă, creșterea accentuată a prețurilor la energie și un mediu geopolitic febril au provocat prima scădere a investițiilor straine directe în Europa din 2020.

Pe parcursul anului 2023, companiile din întreaga lume au anunțat 5.694 de proiecte greenfield și de extindere în 44 de țări europene, față de 5.962 în 2022, o scădere anuală de 4%, comparativ cu o creștere de 1% în 2022 și de 5% în 2021. Investițiile sunt acum cu 14% mai mici decât vârful din 2017, iar numărul total de locuri de muncă create în Europa ca urmare a ISD a scăzut cu 7% față de anul anterior, ajungând la 319.923.

Companiile au menționat creșterea poverii normative, volatilitatea prețurilor la energie și instabilitatea politică drept principalele trei riscuri care influențează deciziile de investiții. Europa a fost un pionier al noilor inițiative de reglementare a inteligenței artificiale (AI), a sustenabilității și a protecției datelor, iar investitorii sunt îngrijorați că acestea ar putea frâna dezvoltarea activității comerciale. Actuala criza energetică, incertitudinea din perioada premergătoare alegerilor europene și creșterea tensiunilor sociale și a radicalismului politic îi preocupă, de asemenea, pe investitori.

Bogdan Ion, Country Managing Partner, EY România și Chief Operating Officer pentru EY Europa Centrală și de Sud-Est și Regiunea Asiei Centrale: „România a înregistrat un trend descendent de 13% ca număr de proiecte de investiții straine directe, un trend pe care îl observăm și la nivel european. Cu toate acestea, România se află pe locul 5 în Europa, după Spania, Ungaria, Serbia și Austria, ca medie a locurilor de muncă create per proiect. Sectorul industrial, transporturile și logistica sunt principalele domenii care atrag investițiile straine directe în România, datorită reorganizării lanțurilor de aprovizionare și relocalizării producției după perioada pandemiei. Chiar dacă există o scădere modestă în investițiile straine directe în 2023, perspectivele privind viitoarele investiții în România rămân optimiste, cu 67% dintre investitori anticipând o creștere a atractivității României în următorii trei ani”.

Franța stagnează, Marea Britanie își revine și Germania se clatina

În concordanță cu tendința la nivel european, investițiile în Franța au scăzut cu 5%. În ciuda acestui fapt, numărul de locuri de muncă create în Franța prin investiții straine directe s-a majorat cu 4%, subliniind beneficiile actuale ale reformelor favorabile mediului de afaceri și o economie relativ sănătoasă în comparație cu alte țări europene.

Marea Britanie a contrazis tendința negativă a Europei, cu o creștere de 6% a proiectelor de investiții straine directe în 2023. După un 2022 marcat de incertitudine politică, de inflație ridicată și de creșterea prețurilor la energie, investitorii au perceput anul trecut o oarecare revenire la stabilitate pe piețele britanice, furnizorii străini de software și IT fiind deosebit de loiali Londrei, care a depășit Parisul și a preluat prima poziție în topul regiunilor de investiții europene.

Investițiile straine directe în Germania au scăzut cu 12% în 2023, continuând un declin constant început odată cu debutul pandemiei de COVID-19. Investitorii industriali au fost descurajați de mediul recesionist, de prețurile ridicate la energie și de preocupările legate de securitatea aprovizionării cu energie. Birocrația complexă și costurile ridicate cu forța de muncă continuă, de asemenea, să limiteze capacitatea Germaniei de a atrage mai multe companii străine.

Reorganizarea lanțurilor de aprovizionare avantajează Europa de Sud și de Est

Mai multe țări din Europa de Sud și de Est au beneficiat în mod semnificativ de pe urma reorganizării lanțurilor de aprovizionare și a readucerii activităților de producție pe piețele de origine de către companii. Numărul de proiecte de producție a scăzut ușor în întreaga Europă, dar s-au înregistrat creșteri în Spania, Turcia, Polonia, Italia, Serbia, Republica Cehă și Ungaria. Încetinirea investițiilor în sectorul digital și în cel al serviciilor pentru întreprinderi a avut un impact asupra investițiilor în țările pentru care aceste domenii sunt puncte forte tradiționale, cum ar fi Țările de Jos și Belgia.

Razboiul dintre Rusia și Ucraina continuă să afecteze investițiile pe piețele care se învecinează cu oricare dintre

aceste țări, printre care România (-13%), Finlanda (-32%) și țările baltice precum Letonia (-31%) și Lituania (-40%).

Scad investițiile straine directe în sectoarele de servicii, dar industria prelucrătoare da dovada de reziliență

Numarul proiectelor de investiții straine directe în domeniul software, al serviciilor IT și al serviciilor profesionale și pentru întreprinderi, în mod tradițional cele mai mari sectoare de investiții din Europa, a scăzut cu 19% și, respectiv, 27%. Ambele suferă de pe urma efectelor restrângerii cheltuielilor din partea clienților lor și a unei reduceri generale a externalizării.

În schimb, investițiile în turism și cultura au crescut cu 130% în 2023. Acest sector continua să se redreseze, deoarece consumatorii revin la nivelul de cheltuieli cu petrecerea timpului liber și călătorii, eliberați de restricțiile provocate de pandemie.

Investițiile în industria prelucrătoare și-au pastrat reziliența, scăzând cu 1%. Companiile au menținut investițiile în producție pentru a se asigura că pot satisface cererea consumatorilor, care este așteptată să crească. Actualele eforturi de reorganizare a lanțurilor de aprovizionare și de relocare a bazelor de producție în Europa au contribuit, de asemenea, la menținerea nivelurilor investițiilor în producție.

Optimismul se menține în pofida tabloului sumbru, dar riscurile persista

În pofida unui tablou general sumbru, există motive de optimism, întrucât 72% dintre companiile interviuate au indicat că planuiesc să își stabilească sau să își extindă operațiunile în Europa în următorul an, în creștere de la 67% în 2022, semn că Europa încă mai contează în planurile de afaceri actuale și viitoare.

Investitorii sunt optimiști în ceea ce privește perspectivele pe termen lung ale Europei, deoarece se așteaptă ca situația economică să se îmbunătățească treptat. În plus, în contextul creșterii tensiunilor geopolitice, stabilitatea relativă a marilor economii europene reprezintă un avantaj considerabil.

Cu toate acestea, liderii interviuați consideră că „povara normativă” sporită reprezintă cea mai mare amenințare la adresa atractivității Europei în următorii trei ani. Europa a fost un pionier în ceea ce privește noile inițiative de reglementare în domenii precum declararea emisiilor de dioxid de carbon, obligația de *due diligence* în lanțul de aprovizionare, protecția datelor și utilizarea în siguranță a inteligenței artificiale. Investitorii sunt îngrijorați de faptul că extinderea cadrului de reglementare va înabuși creșterea și agilitatea companiilor europene. Reflectând preocupările legate de criza energetică din ultimii doi ani, „prețurile la energie și problemele de aprovizionare” sunt considerate a doua cea mai mare amenințare la adresa atractivității Europei, iar „instabilitatea politică” în Europa ocupă locul al treilea. Aceasta este cauzată de incertitudinea din perioada premergătoare alegerilor europene și de creșterea tensiunilor sociale și a radicalismului politic la nivel local.